
I årskurser 4-6 får fjärrundervisning även användas i moderna språk och teckenspråk. Först i grundskolans årskurs 7-9 får fjärrundervisning användas i samtliga av de ämnen som anges ovan.

Det finns även begränsningar i omfattningen av fjärrundervisning. I grundskolan får fjärrundervisning inte vid någon tidpunkt under ett läsår användas för mer än 25 procent av elevens respektive skolenhetens undervisningstimmar. När det gäller gymnasieskolan är begränsningen 50 procent av elevens respektive skolenhetens undervisningstimmar. En huvudman får inte heller utföra fjärrundervisning åt en annan huvudman i större omfattning än 25 (grundskolan) respektive 50 procent (gymnasieskolan) av sin vid läsårets början planerade totala kapacitet att erbjuda undervisningstimmar oavsett undervisningsform. Skolinspektionen kan efter ansökan från en huvudman medge att fjärrundervisning får användas för mer än 25 respektive 50 procent av undervisningstimmar vid en skolenhet. Ett sådant medgivande får lämnas för högst ett läsår åt gången och endast om det finns synnerliga skäl för det.

Dubbelkolla alltid mot förordningen vilka begränsningar som gäller, då dessa kan komma att ändras.

Distansundervisning

Distansundervisning har hittills varit en i skollagen oreglerad undervisningsform, även om det har funnits vissa möjligheter till distansundervisning (exempelvis genom Korrespondensgymnasiet i Torsås kommun och Sofia Distans för utlandsbosatta). Distansundervisning har i viss utsträckning använts som en särskild stödåtgärd inom ramen för ett åtgärdsprogram, men det har inte funnits någon uttrycklig reglering kring detta i skollagen.

Vad är nytt?

Distansundervisning är nu en undervisningsform som regleras i skollagen och definieras som interaktiv undervisning som bedrivs med informations- och kommunikationsteknik där elever och lärare är åtskilda i både rum och tid. Från och med höstterminen 2021 får distansundervisning användas som särskilt stöd för en elev som inte kan delta i den ordinarie undervisningen på grund av en dokumenterad medicinsk, psykisk eller social problematik. Samma princip för ikraftträdande och tillämpning av bestämmelserna gäller för dessa regler som för fjärrundervisning (se ovan under rubriken "Vad är nytt?" under avsnittet om Fjärrundervisning). I gymnasieskolan och gymnasiesärskolan får distansundervisning även användas för en hel utbildning för en elev som inte kan delta i den ordinarie undervisningen på grund av en dokumenterad medicinsk, psykisk eller social problematik eller av andra särskilda skäl. De behörighetskrav som gäller för olika utbildningar inom gymnasieskolan gäller även i dessa fall. Det betyder att den som söker till ett nationellt program eller ett introduktionsprogram inom gymnasieskolan som huvudsakligen består av distansundervisning ska uppfylla behörighetskraven för dessa utbildningar. Därutöver måste kraven för att få använda distansundervisning för eleven vara uppfyllda. Den sökande eleven får lämna in handlingar som visar att eleven tillhör målgruppen. Gymnasieutbildning som huvudsakligen består av distansundervisning ska vara riksrekryterande och kräver särskilt godkännande. Vid fler sökande än antalet platser ska huvudmannen tillämpa urval, utifrån objektiva och sakliga grunder som Skolinspektionen godkänner.

Distansundervisning som särskilt stöd

I grundskolan får distansundervisning enbart användas som särskilt stöd om alla andra möjligheter till särskilt stöd är uttömda eller bedöms olämpliga och om elevens vårdnadshavare medger att sådan undervisning används. I lågstadiet krävs det dessutom att det finns synnerliga skäl för distansundervisning. Rektorn beslutar om särskilt stöd i form av distansundervisning inom ramen för beslut om åtgärdsprogram. Rektorn får inte överlåta beslutanderätten till någon annan. Ett beslut om särskilt stöd i form av distansundervisning får avse högst en termin åt gången.

I gymnasieskolan och gymnasiesärskolan får distansundervisning användas som särskilt stöd inom ramen för en påbörjad utbildning (med närundervisning) för en elev som inte kan delta i den ordinarie undervisningen på grund av en dokumenterad medicinsk, psykisk eller social problematik, om eleven medger att sådan undervisning används. Distansundervisning får även användas för en hel utbildning i gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan för en elev som inte kan delta i den ordinarie undervisningen på grund av en dokumenterad medicinsk, psykisk eller social problematik eller av andra särskilda skäl.

Om distansundervisning ges som en särskild stödåtgärd behåller den ursprungliga huvudmannen huvudmannskapet för utbildningen. Det blir alltså rektorn hos den befintliga huvudmannen som kommer att avgöra om en elev har en sådan dokumenterad medicinsk, psykisk eller social problematik som ska krävas för att särskilt stöd ska få ges i form av distansundervisning. Närundervisning ska vara huvudregeln såväl i grundskolan som i gymnasieskolan (och motsvarande skolformer). Distansundervisning som stödåtgärd bör därför vara en tillfällig lösning under begränsad tid. Ett beslut om särskilt stöd i form av distansundervisning i gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan ska avse högst en termin åt gången. Eleven bör därefter återgå till ordinarie undervisning. Men om det finns skäl till det kan det bli aktuellt att återigen besluta att eleven ska få särskilt stöd i form av distansundervisning. En elev som har påbörjat en utbildning med ordinarie undervisning i gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan och som uppfyller kraven för att få distansundervisning kan också välja att söka till en utbildningsanordnare som ger en hel utbildning med distansundervisning, för att avsluta sin utbildning där.

I vilka ämnen får man använda distansundervisning?

I grundskolan (och motsvarande skolformer) får distansundervisning användas i ämnena *engelska, matematik, moderna språk, modersmål, naturorienterande ämnen: biologi, fysik och kemi, samhällsorienterande ämnen: geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap, samiska, svenska, svenska som andraspråk, teckenspråk, och teknik*. I gymnasieskolan finns ingen begränsning i vilka ämnen som får distansundervisning användas i.

Vem får undervisa som distanslärare?

Bara den som är behörig och legitimerad för ämnet får utföra distansundervisningen. Undantag gäller för modersmållärare och yrkesämne i gymnasieskola. Läraren ska då istället vara lämplig att bedriva undervisningen och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. Det betyder att även om huvudmannen genom att tillämpa skollagens undantagsbestämmelser får använda en obehörig lärare för närundervisning i ett visst ämne, så får man inte på samma sätt använda en obehörig lärare i ämnet om undervisningen sker via distans.

Andra begränsningar i distansundervisning?

Distansundervisning får endast utföras av en huvudman inom skolväsendet som har godkännande att utföra distansundervisning. Det krävs alltså ett särskilt godkännande för själva undervisningsformen, utöver ett godkännande att bedriva utbildningen som sådan. Kravet på godkännande för distansundervisning gäller oavsett om huvudmannen är kommunal eller enskild (privat).

Entreprenad

En skolhuvudman ska ha personal för den undervisning som bedrivs vid skolenheten. Personalen ska som utgångspunkt tillhöra och vara anställd i skolhuvudmannens organisation och arbeta vid den skolenhet där eleven som får undervisningen finns inskriven. En lärare som inte är anställd (eller arbetar under anställningsliknande förhållande) hos huvudmannen anses utföra undervisningen på entreprenad. Det har tidigare varit väldigt restriktivt med att inom grundskolan och gymnasieskolan få ”köpa in” undervisning, dvs. överlämna uppgifter som hör till undervisning på entreprenad. De uppgifter som en huvudman fram till lagändringen har fått överlämna på entreprenad är *modersmålsundervisning* och *studiehandledning* på modersmålet (grundskolan, grundsärskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan), *karaktärsämnen* som har en yrkesinriktad eller estetisk profil (gymnasieskolan) samt undervisning i *lovskola* (grundskolan). *Fjärrundervisning* har enbart fått överlämnas till staten på entreprenad, om inte fjärrundervisningen har avsett modersmålsundervisning eller studiehandledning på modersmålet.

Vad är nytt?

Utgångspunkten är fortsatt att huvudmannen i första hand bör bedriva undervisningen i egen regi. Det finns dock tillfällen då undervisningen bör få bedrivas av någon annan än huvudmannen, om en sådan överlåtelse av uppgifter också ger ett mervärde för eleverna. Ett sådant mervärde kan skapas om undervisning, som annars skulle ha letts av en obehörig lärare, i stället leds av en behörig lärare. Från och med höstterminen 2021 är det därför tillåtet att överlämna undervisning i fler ämnen än tidigare på entreprenad. Uppgifter som efter lagändringen får överlämnas på entreprenad är *bedömning av en nyanländ elevs kunskaper* (grundskolan, grundsärskolan, gymnasieskolan), undervisning i *lovskola* (grundskolan), undervisning i *karaktärsämnen* som har en *yrkesinriktad* eller *estetisk profil* (gymnasieskolan), *modersmålsundervisning* eller *studiehandledning* på modersmålet, *distansundervisning* (grundskolan, grundsärskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan) och fjärrundervisning (i angivna ämnen). Undervisningen får endast överlämnas till en annan huvudman inom skolväsendet och när det gäller distansundervisning ska huvudmannen ha godkännande som utförare av distansundervisning.

I den mån undervisning överlämnas på entreprenad får även den myndighetsutövning som är kopplad till undervisningen överlämnas.

Sammanfattning av entreprenadmöjligheter

Uppgift får överlämnas på entreprenad?	Grundskolan		Gymnasieskolan	
	Tidigare	Från ht 2021	Tidigare	Från ht 2021
Uppgifter som inte är undervisning	Ja, till enskild fysisk/juridisk person	Ja, till enskild fysisk/juridisk person - ingen förändring	Ja, till enskild fysisk/juridisk person	Ja, till enskild fysisk/juridisk person - ingen förändring
Bedömning av nyanländ elevs kunskaper/Bedömning av nyanländ elevs kunskaper inom språkintröduktion i gymnasieskolan	Ja, till enskild fysisk/juridisk person	Ja, till huvudman	Ja, till enskild fysisk/juridisk person	Ja, till huvudman
Modersmål	Ja: kommun till annan huvudman. Enskild huvudman, både till annan huvudman och enskild fysisk/juridisk person	Ja, men enbart till huvudman	Ja: kommun till annan huvudman. Enskild huvudman, både till annan huvudman och enskild fysisk/juridisk person	Ja, men enbart till huvudman
Studiehandledning på modersmålet	Ja, till huvudman	Ja, till huvudman - ingen förändring	Ja, till huvudman	Ja, till huvudman - ingen förändring
Teckenspråk eller samiska eller integrerad samisk undervisning i grundskolan	Ja, enbart till staten	Ja, enbart till staten - ingen förändring	Ja, enbart till staten	Ja, enbart till staten - ingen förändring
Karaktärsämnen	Inte aktuellt	Inte aktuellt	Ja, till enskild fysisk/juridisk person	Ja, till enskild fysisk/juridisk person - ingen förändring
Fjärrundervisning (i angivna ämnen)	Ja, till huvudman om fjärrundervisning avser modersmål eller studiehandledning, i övrigt enbart till staten	Ja, till huvudman i fler ämnen än tidigare. Bara till staten om avser teckenspråk eller samiska eller integrerad samisk undervisning i grundskolan	Ja, till huvudman om fjärrundervisning avser modersmål eller studiehandledning, i övrigt enbart till staten	Ja, till huvudman i fler ämnen än tidigare. Bara till staten om avser teckenspråk eller samiska
Distansundervisning (i angivna ämnen)	Nej	Ja, till huvudman med särskilt godkännande	Nej	Ja, till huvudman med särskilt godkännande
Lovskola	Ja, till huvudman	Ja, till huvudman - ingen förändring	Inte aktuellt	Inte aktuellt